

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental design) ทำการศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคลอดของสตรีตั้งครรภ์ โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นสตรีตั้งครรภ์ที่มารับบริการฝากครรภ์ของโรงพยาบาลศรีนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะดังนี้

- (1) เป็นสตรีตั้งครรภ์ที่มีอายุครรภ์ตั้งแต่ 26 - 28 สัปดาห์
- (2) ไม่มีความผิดปกติ หรือ ภาวะแทรกซ้อนใด ๆ
- (3) มีความสามารถอ่านออกเขียนได้ หรือ เข้าใจภาษาไทยได้ มีสติสัมปชัญญะดี
- (4) ไม่ได้เจาะจงแพทย์ที่ดูแลเป็นพิเศษ
- (5) มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย

3.1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มแบบแสดงความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 12 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มเข้ากลุ่ม (Random assignment) โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม และ กลุ่มทดลอง กลุ่มละ 6 คน มี คะแนนระดับภาวะความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคลอดก่อนการทดลอง (Pretest) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 รายการ โดยนำเสนอรายละเอียดไว้เป็นลำดับ ดังนี้

3.2.1 แบบสัมภาษณ์ก่อนการเข้ากลุ่ม

ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองและนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสม

(ภาคผนวก ข)

3.2.2 แบบวัดระดับภาวะความวิตกกังวล

3.2.2.1 การสร้างแบบวัดระดับภาวะความวิตกกังวล

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดระดับภาวะความวิตกกังวล The state - trait anxiety inventory (STAI) ของ Spielberger และคณะ (1970) เฉพาะแบบวัดระดับภาวะความวิตกกังวล X - I ซึ่งเป็นการวัดระดับภาวะความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นต่อสถานการณ์เฉพาะ (A - state scale) มาพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

แบบวัดระดับภาวะความวิตกกังวล X - I ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับภาวะความวิตกกังวล โดยแบ่งระดับภาวะความวิตกกังวลเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ ได้แก่ ไม่มีเลย มีบ้าง ค่อนข้างมาก และมากที่สุดจำนวน 20 ข้อ เป็นข้อความที่แสดงความรู้สึกทางบวก 10 ข้อ คือ ข้อ 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 และ 20 ดังข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1 ฉันรู้สึกสงบ

ข้อ 2 ฉันรู้สึกปลอดภัย

ข้อ 5 ฉันรู้สึกสบายใจ

ข้อ 8 ฉันรู้สึกไม่ฟุ้งซ่าน

ข้อ 10 ฉันรู้สึกสะดวกสบาย

ข้อ 11 ฉันรู้สึกเชื่อมั่นในตัวเอง

ข้อ 15 ฉันรู้สึกผ่อนคลาย

ข้อ 16 ฉันรู้สึกพึงพอใจ

ข้อ 19 ฉันรู้สึกไร้แรงเบิกบาน

ข้อ 20 ฉันรู้สึกแจ่มใส

และเป็นข้อความที่แสดงความรู้สึกทางลบ 10 ข้อ คือข้อ 3, 4, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 17 และ 18 ดังข้อความต่อไปนี้

ข้อ 3. ฉันรู้สึกเครียด

ข้อ 4. ฉันรู้สึกเสียใจ

ข้อ 6. ฉันรู้สึกหงุดหงิด

ข้อ 7. ฉันรู้สึกกังวลเรื่องเคราะห์ร้ายที่อาจจะเกิดขึ้น

ข้อ 9. ฉันรู้สึกวิตกกังวล

ข้อ 12. ฉันรู้สึกตื่นเต้นง่าย

ข้อ 13. ฉันรู้สึกกระสับกระส่าย

ข้อ 14. ฉันรู้สึกอึดอัดใจ

ข้อ 17. ฉันคิดแต่เรื่องที่ไร้สาระ

ข้อ 18. ฉันรู้สึกตื่นตระหนก

การให้คะแนน

แบบวัดระดับภาวะความวิตกกังวลนี้ มีการแบ่งข้อความแสดงความรู้สึกทางบวก และทางลบ การให้คะแนนจึงขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อความ ดังนี้

ข้อความที่แสดงความรู้สึกทางบวก

มากที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน
ค่อนข้างมาก	ให้คะแนน	2 คะแนน
มีบ้าง	ให้คะแนน	3 คะแนน
ไม่มีเลย	ให้คะแนน	4 คะแนน

ข้อความที่แสดงความรู้สึกทางลบ

มากที่สุด	ให้คะแนน	4 คะแนน
ค่อนข้างมาก	ให้คะแนน	3 คะแนน
มีบ้าง	ให้คะแนน	2 คะแนน
ไม่มีเลย	ให้คะแนน	1 คะแนน

ผู้ตอบแบบวัดระดับภาวะความวิตกกังวล จะได้คะแนนระหว่าง 20 - 80 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน

คะแนนต่ำหมายถึงผู้ตอบมีความวิตกกังวลน้อย และคะแนนสูงหมายถึงผู้ตอบมีความวิตกกังวลมาก

3.2.2.2 การหาคุณภาพของแบบวัดระดับภาวะความวิตกกังวล

ผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงแบบวัดระดับภาวะความวิตกกังวล และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ นำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และหาความเที่ยงตามโครงสร้าง (Content Reliability) โดยการทดลองใช้ (Try out) กับสตรีครรภที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย คำนวณหาค่าความเที่ยงด้วยสูตร Cronbach's Coefficient Alpha (บุญชม ศรีสะอาด, 2532) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .7547

3.2.3 โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

3.2.3.1 การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแก่สตรีตั้งครรภ์เรื่องความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคลอด เพื่อให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจำนวน 5 ครั้ง แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที โดยมีลำดับการสร้างโปรแกรม ดังนี้

(1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ตามแนวทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (The rational emotive theory : RET) ปัจจัยที่ทำให้เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคลอด และวิธีการปฏิบัติตัวระหว่างตั้งครรภ์ และการคลอดเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาอย่างเหมาะสม

(2) สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มแก่วัยตั้งครรภ์ เรื่องความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคลอด

3.2.3.2 การหาคุณภาพของโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

(1) นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เรื่องความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคลอด ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญอีก 3 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ 1 ท่าน อาจารย์ประจำภาควิชาศุนรีเวช คณะแพทยศาสตร์ 1 ท่าน และพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการดูแลสตรีตั้งครรภ์ 1 ท่าน (ภาคผนวก ก) ตรวจสอบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ เนื้อหา อุปกรณ์ การประเมินผล และบันทึกการให้คำปรึกษา

(2) ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ มาปรับแก้ไขเครื่องมือ

(3) ผู้วิจัยนำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ได้ปรับแก้ไขแล้ว ไปใช้ในขั้นตอนลองฝึก (Try out) กับสตรีตั้งครรภ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน โดยมีผู้สังเกตการณ์เป็นนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา ชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 คน แก้ไขและพัฒนาให้เหมาะสม

โปรแกรมการให้คำปรึกษามีดังนี้

ครั้งที่	หัวข้อในการให้คำปรึกษา	วัตถุประสงค์ในการให้คำปรึกษา
1	1. ปฐมนิเทศ 2. เริ่มการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม 3. เรื่องที่ทำให้คุณแม่หนักใจ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม 3. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาวิเคราะห์ความรู้สึกของตนเอง

ครั้งที่	หัวข้อในการให้คำปรึกษา	วัตถุประสงค์ในการให้คำปรึกษา
2	1. อาการเตือนก่อนคลอด 2. อาการที่ต้องมาโรงพยาบาล 3. กระบวนการคลอด	1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาทราบอาการเตือนก่อนคลอด และอาการที่ต้องมาโรงพยาบาล 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจธรรมชาติของการตั้งครรภ์และการคลอด 3. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาทราบกระบวนการคลอด และวิธีการปฏิบัติตนในระยะต่าง ๆ ของการคลอด
3	1. ฝึกการบริหารร่างกาย 2. ฝึกการผ่อนคลาย 3. ทำนอนที่ผ่อนคลาย 4. การนวดตัวเอง	1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาฝึกการบริหารร่างกาย และการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักวิธีการต่อสู้กับความเจ็บปวดในระยะคลอด และสามารถควบคุมตัวเองได้ 3. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาระบายความรู้สึกเกี่ยวกับความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคลอด 4. ผู้รับคำปรึกษาฝึกการเตรียมคลอด
4	1. ฝึกการหายใจในระยะเจ็บครรภ์ 2. ฝึกการเบ่งคลอด 3. การลูบหน้าท้อง 4. การเพ่งจุดสนใจ	1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาฝึกการหายใจในระยะเจ็บครรภ์ และการเบ่งคลอดที่ถูกต้อง 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักวิธีการต่อสู้กับความเจ็บปวดในระยะคลอด และสามารถควบคุมตัวเองได้ 3. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาระบายความรู้สึกเกี่ยวกับความวิตกกังวลเกี่ยวกับคลอด 4. ผู้รับคำปรึกษาฝึกการเตรียมคลอด
5	1. แนะนำและนำชมห้องคลอด โรงพยาบาลศรีนครินทร์ 2. สิ่งที่ต้องเตรียมมาโรงพยาบาล 3. ยุติการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม	1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความคุ้นเคยกับสถานที่ 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจขั้นตอนการบริการของโรงพยาบาล 3. เพื่อเสริมให้ผู้รับคำปรึกษามีความพร้อมและกำลังใจในการคลอด

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น ขอความอนุเคราะห์และเก็บข้อมูล

3.3.2 ติดต่อประสานงานกับหัวหน้าห้องฝากครรภ์

3.3.3 สํารวจรายชื่อสตรีตั้งครรภ์ที่มารับบริการที่แผนกฝากครรภ์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติตามลักษณะของประชากรที่กำหนดไว้

3.3.4 ขอความร่วมมือจากสตรีตั้งครรภ์ตอบแบบวัดระดับภาวะความวิตกกังวล นำแบบวัดระดับภาวะความวิตกกังวลให้กลุ่มตัวอย่างทำ (Pretest) และสัมภาษณ์ก่อนการเข้ากลุ่ม ระหว่างวันที่ 26 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2539 และแบ่งกลุ่มโดยวิธีการสุ่ม (Random assignment) เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มทดลอง 6 คน เป็นสตรีตั้งครรภ์ที่มารับบริการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ยินยอมและให้ความร่วมมือในการเข้ากลุ่มสามารถเข้ากลุ่มได้ทุกครั้งตามนัด

กลุ่มควบคุม 6 คน เป็นสตรีตั้งครรภ์ที่ได้รับการบริการตามปกติของโรงพยาบาล

3.3.5 ทดลองให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามวันและเวลาดังนี้

ครั้งที่ 1 วันจันทร์ที่ 4 กุมภาพันธ์ 2539 ตั้งแต่เวลาประมาณ 8.30 - 10.00 น.

ครั้งที่ 2 วันจันทร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2539 ตั้งแต่เวลาประมาณ 8.30 - 10.00 น.

ครั้งที่ 3 วันจันทร์ที่ 19 กุมภาพันธ์ 2539 ตั้งแต่เวลาประมาณ 8.30 - 10.00 น.

ครั้งที่ 4 วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2539 ตั้งแต่เวลาประมาณ 8.30 - 10.00 น.

ครั้งที่ 5 วันอังคารที่ 5 มีนาคม 2539 ตั้งแต่เวลาประมาณ 8.30 - 10.00 น.

หมายเหตุ วันจันทร์ที่ 4 มีนาคม 2539 เป็นวันหยุดชดเชย วันมาฆบูชา

3.3.6 นำแบบวัดระดับภาวะความวิตกกังวลให้กลุ่มตัวอย่างทำอีกครั้ง (Posttest) ในวันจันทร์ที่ 11 มีนาคม 2539

3.4 แบบแผนในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental design) มีรูปแบบ ดังนี้

O ₁	X	O ₂
O ₃	C	O ₄

O ₁ และ O ₃	การประเมินระดับภาวะความวิตกกังวลก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมตามลำดับ
O ₂ และ O ₄	การประเมินระดับภาวะความวิตกกังวลภายหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามลำดับ
X	ได้รับบริการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจากผู้วิจัย
C	ได้รับบริการตามปกติจากโรงพยาบาล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(2) เปรียบเทียบคะแนนระดับภาวะความวิตกกังวลที่วัดได้หลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองกับระดับคะแนนภาวะความวิตกกังวลของกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของ Mann - Whitney U test (บุญชม ศรีสะอาด, 2532)